

Inkarriget - 10 facts

For flere hundreder år siden regerede inkaerne et af verdens største og rigeste samfund. Men selv om deres enorme rige bestod af 10 millioner mennesker, var kun 40.000 af dem oprindelige inkaer. Alle andre var undertvungne folk

Inkaerne var et indiansk folk, der fra 1100 til 1530 e.Kr. erobrede størstedelen af det vestlige Sydamerika fra Chile i syd til Colombia i nord. Få her de 10 vigtigste facts om inkaerne.

1. Et af verdens største samfund

De første inkaer oprettede byen Cuzco i det sydlige Peru, hvor de boede i små hytter af ler og sten. I løbet af de næste par hundrede år undertvang de kongedømmer, forvandlede det sydamerikanske landskab og forenede et mægtigt rige med både fredelige og mere hårdhændede metoder. Hæren var veltrænet og højt disciplineret, også selv om soldaterne oftest var bønder, der tjente i hæren for at betale restskat til kejseren.

På sin storhedstid bestod inkariget af 10 millioner mennesker, men kun inkakejseren og hans store familie på 40.000 mennesker var oprindelige inkaer. Inkariget, som de selv kaldte *Tahuantinsuyu*, bestod af fire geografiske kvarterer, hvis hjørner mødtes i Cuzco. Hvert kvarter blev ledet af guvernører, som under sig havde et antal provinsguvernører, som igen atter havde embedsmænd under sig. På denne vis fortsatte forgreningen ned til de lavest rangerende, som havde ansvar for op til hundrede mennesker.

2. Flere end 700 forskellige sprog

Fordi størstedelen af inkariget bestod af undertvungne folk, fandtes der mange forskellige sprog. Overordnet taltes der *quechua* (en sydamerikansk sprogfamilie, som omfatter cirka ti sprog, red.), og dertil kom mere end 700 forskellige sprog, som blev talt af lokalbefolkningen på den knap 24.000 kilometer lange inkaerobrede strækning.

I modsætning til mange andre veludviklede lande havde inkaerne intet skriftsprog. Vores viden om dem bygger derfor på arkæologisk materiale og beretninger, der er nedskrevet efter, at spanierne erobrede Sydamerika i 1500-tallet.

Inkarriget - 10 facts

3. Dovenskab var forbudt!

Inkasamfundet var inddelt i tre sociale klasser med den guddommelige kejser i toppen, adelen under ham og de almindelige mennesker i bunden. Uanset social status var man født ind i sin profession; En bondes barn blev også bonde, en leders barn blev også leder, og så videre.

Alle havde en funktion i samfundet, betalte skat, og til gengæld var de sikret, at regeringen tog sig af dem på alle måder. Inkaerne levede efter et meget simpelt værdisæt, og reglen for god opførsel var: *Ama sua, ama llulla, ama chella*: Stjæl ikke, lyv ikke, vær ikke doven.

4. Overklassen havde deformede kranier

Bortset fra pænere tøj skilte inkaernes overklasse sig særligt ud ved at have et kunstigt deformt kranie. Allerede en måned efter fødslen fik det nyfødte barn nemlig bundet stramme bånd omkring sit hoved for at ændre kranieformen til en aflang kegleform. Fra da af var hans eller hendes deformede kranie et symbol for velstand, respekt og høj social status.

5. Den guddommelige inkakejser

I toppen af samfundet var kejseren, der blev betragtet som søn af solen og derfor guddommelig. Hver kejser var stamfader til en *ayllu* (traditionelt samfund i Andesbjergene, red.), som han behandlede som sin familie. Når kejseren døde, blev en af hans sønner udpeget til efterfølger. Det var ikke altid den førstefødte, der blev valgt, men i stedet den bedst egnede, og han måtte på mange områder begynde helt forfra. Den nye inka arvede sin fars privilegier, men ikke hans ejendom og rigdomme, så han var derfor tvunget til at erobre nyt territorium til sig selv og sin *ayllu*.

Efter inkaens død blev han genstand for en omfattende dødekult. Den afdøde, mumificerede kejser forblev i sit palads, hvor hans *ayllu* vogtede over ham og administrerede hans ejendom og rigdom.

Inkarriget - 10 facts

6. Troede på reinkarnation

Religion var en vigtig del af inkaernes liv, og den vigtigste af deres guder var Inti, solguden. Andre vigtige guder var skaberguden, Viracocha, tordenguden og månen, som hver især blev tilbedt, når man havde brug for deres specifikke evner. At inkafolket var agerbrugere, er afspejlet i deres frugtbarhedsreligion og dertilhørende guder med hver sin naturkraft.

Inkaerne troede på genfødsel, og at døden blot var en passage til et himmelsk paradis. Ceremonielle begravelser og mumificering af den afdøde medvirkede til, at han eller hun var forberedt på den næste verden med tøj og mad.

7. Machu Picchu

Knap 160 kilometer fra Cuzco i 2.280 meters højde ligger inkaernes bedst bevarede arkitektskat, Machu Picchu (quechua: gammel tinde). Den karakteristiske inkaarkitektur ligger på en bjergryg og består af 150 stenbygninger omgivet af stejle landbrugsterrasser. Arkæologiske fund viser, at byen var et rekreativt sted for eliten, og at der har levet højst 750 mennesker i byen og sandsynligvis endnu færre i regntiden. Oven for Machu Picchu ligger Huayna Picchu (quechua: ung tinde) med færre bygningskonstruktioner og et månetempel.

Byen har ligget gemt for verden i over 400 år, og efter at den blev opdaget for kun 102 år siden af videnskabsmanden Hiram Bingham III har den fået en plads på UNESCOs verdensarvsliste.

8. Ekspert i arkitektur

Inkaerne var et dygtigt folk, hvilket deres arkitektur bærer markant præg af. Fra Cuzco blev der udsendt arkitekter til at opføre statsbygninger over hele landet ud fra fastlagte bygningstegninger. I klippeoverflader omkring helligsteder og bebyggelser udhuggede man geometriske mønstre og dyrefigurer som pumaer og slanger.

Den måske mest berømte del af inkaarkitekturen er terrasser, som blev anlagt på de stejle bjergsider for at få mere plads til landbrugsjord. Terrasserne på Machu Picchu var bygget så godt, at de stadig var intakte i 1912, da Bingham fandt byen.

Inkarriget - 10 facts

9. Ofrede børn til guderne

Lige som hos aztekerne og mayaerne var menneskeofring også et udbredt ritual for inkaerne til at kontakte guderne. Særligt populært var ofringen af raske og smukke børn mellem 6 og 15 år, fordi de var den mest dyrebare gave, folket kunne give til guderne.

Flere måneder eller år før ofringen fik børnene kun serveret hellig mad bestående af majs og animalske proteiner. Når tiden var inde, førte ypperstepræsten børnene op til offerstedet på de høje bjergtinder, hvor de blev givet en berusende drik, der mindskede smerter, frygt og modstand. Herefter blev de ofret ved kvælning, et slag i hovedet eller ved at blive efterladt bevidstløse i den ekstreme kulde.

10. Inkarrigets fald

På trods af inkarrigets storhed lykkedes det alligevel spanierne at overtage riget i 1533 med hærføreren Francisco Pizarro i spidsen. Da spanierne ankom til hovedstaden, Cuzco, tilbød den daværende kejser, Atahualpa, dem guld i overflod, hvis de ville slippe ham fri. Spanierne accepterede tilbuddet, men da de havde fået gullet, slog de Atahualpa ihjel. Herefter stjal de gullet fra alle inkaernes helligsteder, smeltede det om og tog de sidste inkaer med som slaver. Resten af befolkningen døde af de sygdomme, som spanierne havde medbragt.

kilde: www.religion.dk